

Д. О. ПЕРЕПАДЯ (викладач)
ПВНЗ Краматорський Економіко-Гуманітарний Інститут

СТИМУЛИ РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНОСТІ ДІТЕЙ У КИТАЇ

Статтю присвячено одному з найважливіших аспектів освіти обдарованих дітей в Китаї, а саме розкриттю китайського досвіду у галузі стимулювання розвитку обдарованості дітей. З метою всебічної підтримки обдарованих дітей, розкриття їх потенціалу та природних можливостей, у Китаї були створені та продовжують свою діяльність освітні програми для обдарованих дітей. Вони включають в себе не тільки шкільні заняття, але й позашкільну діяльність, що має забезпечити прагнення дітей до отримання поглиблених знань у галузях, в яких вони зацікавлені, та до яких мають певні здібності. Крім того розкривається аспект матеріального заохочення, що передбачає діюче законодавство у КНР.

Ключові слова: стимули, дитяча обдарованість, освітні програми.

Постановка проблеми. На сучасному етапі світового розвитку Китай представляє особливий інтерес. Насамперед, слід зазначити, що протягом сторіччя китайська держава виконала грандіозний прорив у всіх сферах життя: науки та техніки, економіки, культури та спорту, освіти, тощо. Китай являє собою країну, що у сьогодення стрімко наближається до соціально-економічного рівня передових держав світу. Це явище можна пояснити високим рівнем підготовки фахівців усіх галузей суспільного життя. Саме тому актуальним стає питання про детальне дослідження китайської системи роботи з обдарованими дітьми, зокрема стимулювання розвитку дитячої обдарованості у Китайській державі.

Аналіз основних досліджень. Питання дитячої обдарованості досліджується протягом тривалого часу. Над цим питанням працювали та продовжують працювати видатні вітчизняні та зарубіжні педагоги, такі як М. Лейтес, Д. Богоявленська, В.А. Крутецький, В. Алфімов, В. Юркевич, С.Л. Рубінштейн, Дж. Уїтмор, Л. Терман. В Китаї дослідженню дитячої обдарованості присвячено роботи Тао Сінчжи, Шень Ічжень, Сюн Юй, Ву Вудянь, Ши Цзяньхун та багатьох інших.

Мета статті: розкрити зміст, форми та методи стимулювання розвитку дитячої обдарованості у Китаї.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, освіта в Китаї віднайшла свого процвітання після проведення низки реформ. Таким чином, освіта займає центральне місце в адміністративній політиці Китаю. У травні 1985 року Національна конференція з питань освіти принесла до освіти Китаю новітні напрямки розвитку. Тут було прийнято п'ять основних напрямків реформування, які обговорювались з метою реалізації проекту ЦК партії щодо реформування системи освіти, а саме вирощення більш здатних людей, розробку та вдосконалення програм дев'ятирічної базової освіти, розвиток професійно-технічної освіти, реформування системи вищої освіти та систематизацію управління освітою, крім того ще одним важливим напрямком було надання відповідальним особам матеріального заохочення та необхідних повноважень до забезпечення плавного переходу до загального реформування.

На Національній конференції з питань освіти 1985 року також наголосили на важливості спеціальної освіти. Тут було визнано важливість особливих освітніх програм для обдарованих дітей. Саме тоді обдаровані діти отримали можливість прискорити навчання за стандартними програмами. [9]

Програми радикального прискорення навчання в Китаї. У Китаї, програми для прискорення навчання були розроблені за системою, заснованою на національних навчальних планах, яких суворо дотримувалися. Як правило, учні, що приймають участь у цій програмі отримували свої місця шляхом переміщення через встановлені програми більш швидкими темпами. Учні повинні скласти іспити на предмет засвоєння встановлених програм перед офіційним переходом.

Зазвичай діти в Китаї навчаються повних дванадцять років для отримання освіти, але навчання може бути завершено вже через вісім років студентами, які мають особливі здібності. Є школи зі спеціальними класами з прискореною програмою для обдарованих дітей під назвою «експериментальні класи». Діти, які не відвідують школу з такими класами також мають змогу прискорення у навчанні, виконуючи програму більш швидкими темпами, а потім пропускаючи класи. Деякі діти працюють за програмою з приватними викладачами, що потім застосовується для

пропуску класів. [4, с. 181-185]

Програма раннього вступу до коледжів та ВНЗ. Програма раннього вступу до Університету Науки та Технології Цзянсу (далі УНТЦ) була розроблена у 1978 році. Подальші дослідження призвели до розробки формалізованих стандартів в галузі ідентифікації обдарованих дітей та публікації спеціальної монографії з викладенням ключових питань, що стосуються потенціалу розвитку обдарованих дітей, потреба в спеціальних положеннях для обдарованих дітей, та джерела виявлення обдарованих дітей.

Наукові дослідження та розробки в цьому напрямку, призвели до міжнародного визнання програми, та вплинули на виникнення і змістовність подібних програм в ще дванадцяти університетах по всьому Китаї. Проведене дослідження встановило більш тісні зв'язки між університетами та середніми школами, що призвело до розвитку програм для обдарованих у вищих школах. Учні потрапляють в поле зору співробітників університету через вчителя, або за батьківськими рекомендаціями чи за результатами національних або місцевих академічних турнірів. Вони повинні скласти певну серію екзаменів, які надаються спеціалістами та професорами університету. Потенційні студенти повинні бути високо мотивованими, амбітними та старанними.

Програма є однією з радикальних підходів до здібних учнів, що мають змогу вступити до університету віком молодше, ніж звичайно, на 3 і більше років. Наймолодшому студенту, що вступив до УНТЦ було 11 років.

Студенти проводять перші два або три роки, навчаючись у групі, що з плином часу змінюється в залежності від потреб студента. Вони доповнюють основний курс навчання, в яких робиться акцент на інтеграції та застосуванні знань, навичок мислення, практичних дослідів та міждисциплінарних дослідженнях. Куратор виступає в якості консультанта протягом цього часу, допомагаючи студентам з особистими проблемами, а також забезпечує їх моральне виховання.

Програма раннього вступу обдарованих дітей до УНТЦ досягла виняткових результатів. Після закінчення навчання, багато з них прийняті в аспірантуру та до зарубіжних університетів. [5, с. 80-83]

Навчання за кордоном. Відправка на навчання за кордон за рахунок держави – одна з політичних установок Китаю. Дітей відправляли на навчання за рахунок держави, де більшість з них навчається технічним наукам.

Держава та різноманітні відомства відправляли на навчання за кордон з метою їх повернення після закінчення навчання для служби своїй Батьківщині. Але, після 80-х рр. XX століття велика кількість не повернулася. Тому уряд КНР відзначив, що важливою частиною контролю над тими, хто навчається за кордоном, є заохочення до повернення на Батьківщину.

На початку 90-х держава стала проводити політику «надання підтримки навчання за кордоном, заохочення повернення на Батьківщину та свободи виїзду та в'їзду», було створено Фонд допомоги тим, хто навчається за кордоном з метою підтримки їх наукової роботи після повернення на Батьківщину, також передбачено пільги на початок своєї справи після повернення. Місцеві уряди різноманітних районів також висунули різні пільги. У 1996 році держава висунула нові критерії при відправці на навчання особливо талановитих за кордон, що включають в себе принципи відкритості, рівноправ'я та справедливості. Це дозволило значно підвищити рівень від'їзжаючих за кордон. Після їх здійснення відсоток вчасного повернення відправлених на навчання за рахунок держави підвищився до 90% та вище, а ті, хто не повернувся – на 100% компенсували гроші, які було витрачено згідно контракту.

Щоб прискорити розвиток своєї економіки, місто Шеньчжень у 2000 році звернулося до нової політики: ті, хто повертається в Шеньчжень на роботу надається матеріальне заохочення для наукової роботи на суму 100-150 тис. юанів у тому випадку, якщо міське управління науки та техніки визнає, що тема наукового дослідження відноситься до новітньої; з 2000 року міські фінансові відомства щорічно виділяють 10 млн. юанів та 20 млн. юанів на спеціальні наукові теми, які призначені для надання допомоги тим, хто повертається з-за кордону. Також для приведення в дію своїх наукових розробок їм надаються безвідсоткові кредити. Всі ці умови позитивно сприяють поверненню «інтелектуального багатства» на Батьківщину, та станом на 2002 рік у Шеньчжені працювало більш 2000 видатних талановитих науковців, що пройшли навчання за кордоном. [2, с. 152-157]

Стимулювання спортивних талантів. Спортсмени вищої кваліфікації придбали особливий суспільний статус. Представників спортивної еліти в КНР називають «робочими спорту», але ставляться до них, перш за все, як до переможців міжнародних змагань, скоріше, навіть як до національних героїв. Відзначаючи значення спортивних досягнень, уряд нагороджує переможців

почесними званнями.

Спортивна еліта стала мати і ряд інших переваг. Були створені умови для працюючих та учнів-спортсменів. Також звертає на себе увагу діюча в Китаї система матеріальних стимулів при виконанні плану передачі спортсмена з однієї ланки в іншу по лінії «спортивна школа - провінційний спортивний центр - центр збірної команди країни». Вони виражаються як в преміальному фінансуванні вищою ланкою нижчої, так і в частковому субсидуванні розширення та реконструкції спортивних та інших об'єктів. [7]

Матеріальні заохочення. «Закон КНР про спеціальну освіту» визначає матеріальну підтримку обдарованих дітей. У статті 40 «про надання матеріальної допомоги обдарованим дітям» вищезазначеного закону за успішне виконання освітніх програм гарантується призначення винагородження. Компетентні органи влади мають приділяти стипендії обдарованим дітям. Також надаються гранти у вигляді заохочення до академічних успіхів, а також надання субсидій дітям з малозабезпечених родин. [6]

Крім того, Уряд КНР, навчальні заклади, різноманітні громадські та публічні організації систематично проводять заходи з метою пошуку та відбору маленьких обдарованих, а також з метою подальшого розвитку їх здібностей. Такі заходи, як олімпіади, конкурси, шоу талантів підтримують багато суспільних державних та приватних установ. Наприклад, на 6-му пленарному засіданні 17-ої сесії ЦК КПК в жовтні 2011 року було визначено просувати соціалістичний культурний розвиток, активно сприяти здоровому розвитку молодіжної культури та творчості, а також внести свій вклад до організації пошуку та відбору видатних талантів. У зв'язку з цією постановою було прийнято рішення організувати талант-шоу «Чарівний Китай».

За участь та перемоги у талант-шоу було призначено винагороди. Для переможців фіналу встановлено золоту, срібну та бронзову медалі. Крім того, оргкомітет забезпечує кожного учасника страховим полісом від нещасних випадків на суму 100 000 юанів. Телеканал CCTV надає можливість 30 кращим учасникам прийняти участь у телепрограмі «Музичний експрес». Оргкомітет бере на себе зобов'язання рекомендувати особливо обдарованих дітей до вступу у спеціалізовані школи за напрямками мистецтва, ЗМІ, кінематографу, менеджменту та інших установ. Учасники «Чарівного Китаю» будуть мати пріоритет при відборі до участі в серії виступів, концертів та інших заходів. Учасники музичного напрямку можуть бути рекомендовані до вступу до Музичної Консерваторії Китаю. Уряд Гонконгу, в свою чергу, надає можливість стажування на місцевому телебаченні та засобах масової інформації найталановитішим в галузі журналістики. [8]

Висновки. Підводячи підсумки, варто відзначити, що питання дитячої обдарованості в Китаї має не тільки державне, а й суспільне значення, адже китайське суспільство не лишається байдужим до обдарованого покоління. Їм надають всебічну підтримку, заохочуючи до видатних досягнень, а в результаті - до здійснення стрімких кроків до виведення своєї Батьківщини до рівня провідних країн світу.

Список використаної літератури

1. Аниповский А. А. Политика в области науки и образования в КНР (1949-1979) / А. А. Аниповский, Н. Е. Боровская, Н. В. Франчук. - М.: Наука, 1980. - 288 с.
2. Су Сяохуань. Образование в Китае: реформы и новшества / Сяохуань Су. - Пекин : Межконтинентальное изд-во Китая, 2002. - 192 с.
3. Liu J., Barnhart R. Chinese gifted teenage university program / J. Liu, R. Barnhart // The Journal of Special Education. - 1996. - №30. - p. 204-212.
4. Sisk D. A. Reflection and impressions on education in China / D. A. Sisk // Roeper Review. - 1991 - no 14. - p.181-185
5. Zhao, X. Reflections of a gifted program in China / Zhao, X. // Gifted and Talented International. - 1996. - no 11. - pp. 80-83.
6. 特殊教育法【制定/修正日期】:民國98年10月23日 / 民國, 1998.
7. 侯海波.世界体育强国后备人才培养体制、发展趋势及我国后备人才培养体制优化战略研究. 体育软科学研究成果汇编, 2005.
8. «魅力中国——校园才艺展示活动»通知, 2012年.
9. 資優教育的全方位發展/中華資優教育學會. 台灣: 叢書系列 «高職用書», 2000.

Стаття надійшла до редакції 21.03.2013

Д. А. Перепадя. Стимулирование развития детской одаренности в Китае

Статья посвящена одному из важнейших аспектов образования одаренных детей в Китае, а именно раскрытию китайского опыта в области стимулирования развития одаренности детей. С целью всесторонней поддержки одаренных детей, раскрытия их потенциала и природных возможностей, в Китае были созданы и продолжают свою деятельность образовательные программы для одаренных детей. Они включают в себя не только школьные занятия, но и внешкольную деятельность, что должно обеспечить стремление детей к получению углубленных знаний в областях, в которых они заинтересованы, и к которым имеют определенные способности. Кроме того раскрывается аспект материального поощрения, которое предусматривает действующее законодательство в КНР.

Ключевые слова. *стимулы, детская одаренность, образовательные программы.*

D. Perepadia. The Stimulation of the Children's Giftedness Development in China

The article is devoted to one of the most important aspects in Chinese gifted education. Here is a review of the Chinese experience in promoting children's giftedness development. In order to fully support gifted children, their potential and natural features the educational programs for gifted children have been developed in China. They include not only school lessons, but also extra-curricular activities, which would provide the children's desire to take in-depth knowledge in all areas in which they have certain abilities and interested in.

There are several programs for gifted children. They are the Program of Radical Acceleration, the Program of Early Entrance to Colleges and Universities, the Study abroad, financial incentives and some aspects of sport talent stimulation.

The Program of Radical Acceleration is directed to the acceleration in study by learning standard programs faster. The Program of Early Entrance to Colleges and Universities is directed to give a chance for the most gifted pupils to enter Universities or Colleges for 3 or more years earlier. The Study abroad is one of Chinese political orientation. Sport talents stimulation includes social, moral and financial support for children with sport giftedness. All these measures are directed to help gifted children to develop their talents.

Key words: *incentives, children's giftedness, educational programs.*